

Таким чином, дослідження дитячого руху як середовища соціального виховання є актуальною проблемою для розвитку теорії і практики виховання. Історико-педагогічне дослідження соціального виховання через дитячий рух розкриває можливості дитячих громадських організацій, об'єднань одночасно як суб'єктів соціального виховання та структур дитячого руху на різних етапах його становлення та розвитку. Врахування історичного досвіду дитячого руху має наукове та практичне значення при обґрунтуванні соціально-педагогічного потенціалу сучасних структур дитячого руху та визначенні шляхів його ефективної реалізації в нових соціокультурних умовах.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів даної проблеми. Подальшого вивчення потребують такі питання: обґрунтування дитячого руху як соціально-педагогічного феномену з урахуванням конкретного історичного етапу його розвитку; характеристика основних етапів, тенденцій, закономірностей становлення та розвитку вітчизняного дитячого руху як соціально-педагогічної реальності; виявлення педагогічних інновацій дитячого руху з метою удосконалення теорії та практики виховання.

Література:

1. Головенько В.А. Корнієвський А.О. Український молодіжний рух: історія та сьогодення. – К.: Наукова думка, 1994. – 111 с.
2. Дитячі громадські організації. – Х.: Вид. гр. „Основа”, 2004. – 192 с.
3. Дитячі об'єднання України у вимірах минулого та сучасного: Довідник-посібник /Р.М. Охрімчук, Л.В. Шелестова, О.В. Кравченко та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 256 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Корнієвський О.А., Якушик В.М. Молодіжний рух та політичні об'єднання в сучасній Україні / За ред М.Ф. Головатого та В.М. Якушика. – К.: Київське братство, 1997. – 132 с.
6. Миронов Н. Из истории детского движения. Изд. 2-е. – Харьков: Государственное издательство Украины, 1924. – 36 с.
7. Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття: У 2 кн. – Кн. 1: Київська громада. – К.: Наук. світ, 2000. – 307 с.
8. Соколянський І. Дитрух – школа – учитель // Радянська освіта. – 1925. – №5. – С. 15–21
9. Соколянський І. Ув'язка соцвиху з дитячим рухом // Радянська освіта. – 1925. – №2. – С. 13–19

УДК 378.147

Лещенко Н.О.

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. У статті висвітлюється проблема професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до роботи в умовах полікультурного середовища.

Аннотация. В статье освещается проблема профессионально-педагогической подготовки будущих преподавателей высшей школы к работе в условиях поликультурной среды.

Annotation. The problem of profession and pedagogic preparation of future teachers of higher school work in the conditions of polikulturic environment lights up in the article.

Пізнання можливостей гармонійної інтеграції українських педагогів вищої школи в європейську освітню індустрію вважається необхідною умовою реформування національної професійної освіти. Така позиція детермінована, перш за все, чималим економічним та полікультурним інтересом „сіячів доброго й вічного”, великою привабливістю самої ідеї руху нашої держави до Європи.

Відомо, що в Україні, як і в переважній більшості країн Євросоюзу, проживають люди, що є носіями численних форм етнічної культури, в якій слід орієнтуватись кожному професіоналу. Врахування особливостей менталітету кожної нації під час створення педагогічних процесів може стати універсальним адаптогенним фактором, що дозволить ефективно реалізувати великі потенційні можливості української етнічної та класичної педагогіки в новому суспільстві.

Вивченню фахової майстерності педагогів у роботі з багатонаціональними студентськими колективами присвячено праці А.Большого, Є.Васильєва, З.Гасанова, Л.Ждаркіна, В.Заслуженюка, З.Ігушкіна, О.Коржової, Г.Мараренка, О.Опаленик, В.Присакар, Ю.Талибова, Н.Христинич та ін. У них розглядають підготовку спеціалістів у тісному взаємозв'язку з їх особистісно-етнічною та професійною самоідентифікацією. Критичний аналіз уже відомих шляхів розв'язання проблеми показує, що існуючі теоретичні та методичні уявлення про цей феномен є здебільшого частковими, концептуально не скоординованими, нерідко суперечливими.

Зазвичай подібні проблеми у вищій школі прийнято вирішувати перевіреним способом – уведенням спеціального курсу в навчальний план або включенням деяких елементів проблеми до змісту спецдисциплін та педагогічної практики. Не винятком є і наші уявлення про таку підготовку, але з самого початку вона мала деяку своєрідність.

Відомо, що полікультурність сприяє, по-перше, збереженню й збільшенню всього різноманіття культурних цінностей, норм, зразків поведінки і форм діяльності; по-друге, допомагає становленню як культурної ідентичності особистості, так і розумінню нею культурної різноманітності сучасних суспільств, неминучості культурних відмінностей людей. Полікультурність А.Парнел-Арнольд вважав вивченням цінності різниці, можливістю представити націю і світове суспільство як мозаїку, тобто це повне включення особистості в процес взаємодії культур без нівелювання культурної різниці кожної культури.

Багатоваріантність наявних і прихованих сутнісних сил, створених сукупністю подій життя кожного викладача, особливостями родинного виховання, генетичними задатками, соціальним оточенням і власними зусиллями, визначають багатоваріантність шляхів полікультурної самореалізації викладача.

Вихідними положеннями в розробці процесу, що має супроводжувати внутрівузівську підготовку викладачів до педагогічної діяльності в полікультурному середовищі є такі:

1. Розкриття „етнічного” потенціалу викладача залежить переважно від нього самого, від активності його життєвої позиції, від тих цілей, які викладач ставить перед собою.

2. Прагнення викладача до гармонії з власними екзистенційно-етнічними цінностями і внутрішніми переконаннями починається з розуміння власної думки як причини умов її виникнення.

3. Об’єктивації підлягають тільки ті незадіяні потенційні сутнісні набуті сили, в які ми віримо, які стали нашим світоглядом, адже наші переконання й установки безсвідомо здійснюють сепарацію конструктивного й деструктивного в ставленні до інших людей, до професії, культури, інформації.

4. Моделювання життєвих та професійних перспектив особистості викладача можна створити на основі його послідовного, поетапного, керованого сходження на уявлювану вершину як своєї екзистенційної місії, так і через актуалізацію значущих реальних ситуацій (робота в престижних навчальних закладах Європи).

5. Процес самореалізації етнічних потенцій та врахування полікультурних особливостей учасників педагогічного процесу у професійній діяльності починається там і тільки там, де є орієнтація на іншу людину, життя, думки, почуття та етнічні характеристики якої є такою ж цінністю, як свої власні.

Звичайно, що професійна підготовка кожного окремого викладача, а тим більше подальша інтеграція в незнайоме середовище, протікає по-різному. Навіть при відносній подібності зовнішніх умов життя, віку, статі та ін. суб’єктно-діяльнісні зміни відбуваються в окремих викладачів різними темпами: на кожному етапі життя вони відрізняються не тільки кількісними, а й якісними показниками і характеристиками. Тому й професійні здобутки, умови становлення і розвитку яких зовнішньо дуже схожі, виявляються суттєво різними.

Ці розбіжності обумовлені перш за все генетичними задатками викладачів. Саме ці задатки визначають характер реакції викладача на зовнішні впливи, в тому числі на адміністративні, соціальні, політичні. Однак, із наслідків цих реакцій складається наступна педагогічна діяльність конкретного викладача, бо вона виступає виявленням певних його потреб і прагнень цілісно. Викладач не може бути вирваним зі свого етнічного оточення, навпаки, внаслідок існуючих суперечностей між спрямованістю його сутнісних сил та об’єктивним станом речей в українській освіті він постійно проявляє активність до недосконалого зовнішнього середовища. Ця теза, певною мірою, стосується і виконання принципу полікультурності, адже педагогічна діяльність викладача вищої школи, де б було враховано поліетнічні особливості студентської молоді, існує або існувала здебільшого в локальних досвідах окремих ВНЗ країни і є ідеалом, досягнути якого в масштабах освітнього простору України поки що не вдавалося.

З урахуванням цих та інших тенденцій існують такі найактуальніші напрями підготовки:

- почуттєво-комунікативний, спрямований на розвиток можливостей учителя щиро, емпатично й креативно транслювати власні почуття й думки, створюючи відповідні взаємозв’язки і взаємодію між суб’єктами всіх етнічних груп педагогічного процесу, вияв індивідуальної своєрідності, зняття остраху перед можливою невдачею;

- свідомоформуючий, під яким розуміється етнічно-світоглядне самовизначення викладача, пробудження глибоких роздумів, бажання підтвердити або спростувати

достовірність явищ чи тверджень, довести їх хибність або доцільність, зробити свідомий вибір і перетворити його на елемент власних переконань;

Виховання полікультурності – такий же довготривалий процес, як і виховання інших людських якостей. Людина не може відразу стати полікультурною, прочитавши книгу або прослухавши курс лекцій з цього питання. У ході свого полікультурного становлення кожний студент проходить кілька ступенів чи рівнів: толерантність, розуміння і прийняття іншої культури, повага до культури і затвердження культурних відмінностей.

Фактично існуючи як носій багатьох культур, кожний викладач, що спирається у своїй професії на принцип полікультурності, розширює можливості формування особистості з планетарним мисленням, гуманної, толерантної, об'єктивної, готової до творчого співробітництва, здатної до самостійного вибору в оцінках і вчинках, до усвідомлення загальнолюдських цінностей та створення нових, відповідальної за поступ усього світового співтовариства.

УДК 37(09)

Малишевська І.А.

СТАНОВЛЕННЯ ОСНОВ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ)

***Анотація.** У статті досліджувалось становлення основ корекційно-виховної роботи з часів Римської імперії до XVII століття. Також були проаналізовані погляди філософів на причини вад мовлення і шляхи їх усунення.*

***Аннотация.** В статье исследовалось становление основ коррекционно-воспитательной работы со времен Римской империи до XVII столетия. Кроме того, были проанализированы взгляды философов на причины недостатков речи и пути их устранения.*

***Annotation.** The foundation of the basis for the corrective-educational work since the times of the Roman Empire up to the XVII century has been researched in the article. Philosophers' views on the reasons for speech defects and the ways of their correction have been analyzed.*

Постановка проблеми. XXI століття поставило гострі запитання про надійність людини, її здібності та готовність адаптуватися в житті в умовах зростаючої складності світу, високого динамізму всіх суспільних процесів з одного боку, а з іншого – всебічно активізує завдання збереження людської особистості, її цілісності, суверенності.

На зламі століть закономірним є пошук нової парадигми освіти, перспективних підходів до оновлення змісту, організації навчально-виховного процесу, побудованого на засадах особистісно зорієнтованої педагогіки, спрямованої на плекання дитини як суб'єкта життєтворчості, забезпечення її фізичного, психічного, морального та духовного здоров'я.

Тому стрижневою ідеєю нової школи є збереження особистості, виховання і навчання у складних, а інколи і драматичних обставинах життя.

Школа покликана виховати таку людину, яка була б „відповідальною за себе і свій розвиток, досконало знала саму себе, вміла усвідомлювати себе і свої вчинки, прагнула до повної актуалізації свого потенціалу тощо... Ніякі соціальні реформи